

glas

tréćég

connected.

new york times bestseler

filip k. dik

FILIP K. DIK
Glas trećeg
Philip K. Dick
Minority Report

1.

Prva stvar koju je Anderton pomislio kada je video mladića bila je: *Ćelavim. Sve sam ćelaviji, deblji i stariji.* Ali to nije rekao. Umesto toga je odgurnuo stolicu unazad, ustao i odlučno obišao oko stola, sa rukom kruto ispruženom ispred sebe. Smešeći se sa usiljenom srdačnošću, rukovao se sa mladićem.

„Vitver?“ upitao je, uspevši da mu pitanje zazvuči opušteno.

„Tako je“, reče mladić. „Ali zovite me Ed, naravno. To jest, ako i vi delite moju odbojnost prema izlišnoj zvaničnosti.“ Izraz na njegovom svetlom, naglašeno samouverenom licu pokazivao je da tu stvar smatra rešenom. Njih dvojica će od sada biti Ed i Džon, i sve će od samog početka biti u duhu korektne saradnje.

„Jeste li imali problema da pronađete zgradu?“ upita Anderton uzdržano, prenebregavši prekomerno prijateljsku uvertiru. *Blagi Bože, moram da pronađem neki oslonac.* Znojio se, jer ga je dotakao strah. Vitver se kretao po uredu kao da ga već poseduje – kao da ga premerava. Zar ne može da se strpi nekoliko dana – bar onoliko koliko je pristojno?

„Nikakvih“, odgovori Vitver vedro, sa rukama u džepovima. Zainteresovano je razgledao debele dosijee na policama kojima je bio obložen zid. „Sigurno shvatate da ne dolazim u vašu agenciju nepripremljen. Imam dosta zapažanja o tome kako se rukovodi Preduzločinom.“

Anderton drhtavim prstima pripali lulu. „Pa, kako se rukovodi? Baš me zanima da čujem.“

„Nije loše“, reče Vitver. „U stvari, veoma dobro.“

Anderton ga je netremice posmatrao. „Je li to vaše lično mišljenje ili samo učtiva fraza?“

Vitver otvoreno dočeka njegov pogled. „Lično i zvanično. U Senatu su zadovoljni vašim radom. Tačnije, oduševljeni su.“ Onda dodade:

„Onoliko koliko to starci mogu da budu.“

Anderton se bolno žacnu u sebi, ali na površini ostade miran. Doduše, uz dosta napora. Pitao se šta Vitver *zaista* misli. Šta se stvarno događa ispod te kratko podšišane plave kose? Mladićeve oči bile su plave, blistave – i uznemirujuće pronicljive. Vitver nije bio nimalo naivan... i očigledno je bio izuzetno ambiciozan.

„Koliko sam shvatio“, reče Anderton oprezno, „bićete moj pomoćnik dok ne odem u penziju.“

„I sam sam to tako shvatio“, odgovori ovaj bez oklevanja.

„Što bi moglo da se dogodi ove godine, sledeće – ili za deset godina.“ Lula u Andertonovoj ruci je podrhtavala. „Ne žurim da se povučem. Osnovao sam Preduzločin, i slobodan sam da ostanem koliko mi se ushtedne. Radi se isključivo o mojoj odluci.“

Vitver klimnu glavom, sa neizmenjenim izrazom vedrine na licu. „Naravno.“

Anderton se sa naporom primiri. „Samo sam hteo da bude jasno kako stoje stvari.“

„Od samog početka“, složi se Vitver. „Vi ste gazda.“ Onda upita, pokazujući sve znake prirodne iskrenosti: „Da li biste mi pokazali organizaciju? Voleo bih što pre da se upoznam sa načinom rada.“

Kada su se uputili žuto osvetljenim prolazom između zaposlenih kancelarija, Anderton reče: „Siguran sam da vam je poznata teorija preduzločina. Mislim da možemo da pođemo od te pretpostavke.“

„Podaci su dostupni javnosti“, odgovori Vitver. „Uz pomoć vaših prekognitivnih mutanata, hrabro ste i uspešno ukinuli naknadni kazneni sistem, zatvore i globe. Kao što je svima jasno, kazna nikada nije bila naročito uspešno sredstvo odvraćanja, i teško da je mogla da pruži utehu žrtvi koja je već mrtva.“

Stigli su do lifta koji je vozio pod zemlju. Kada je jurnuo sa njima naniže, Anderton reče: „Verovatno ste svesni osnovnog pravnog nedostatka preduzločinačke metodologije. Privodimo pojedince koji nisu prekršili zakon.“

„Ali svakako hoće“, reče Vitver sa ubeđenjem.

„Na sreću, *ne prekrše ga* – zato što mi stignemo do njih pre toga, pre nego što uspeju da učine nešto nasilno. Zbog toga je sam kriminalni čin postao čista metafizika. Mi tvrdimo da su oni krivi, a oni

se, sa svoje strane, večno zaklinju da su nedužni. A u izvesnom smislu i *jesu* nedužni.“

Lift ih je propustio napolje, i ponovo su išli kroz žutu svetlost hodnika. „U našem društvu nema teških zločina“, nastavio je Anderton, „ali zato imamo koncentracioni logor pun potencijalnih kriminalaca.“

Pred njima se otvoriše vrata, i nađoše se u analitičkom odelenju. Ispred njih su se nizali impresivni redovi opreme – uređaja za prijem podataka i mašina koje su proučavale i sređivale pristigli materijal. A iza sve te mašinerije sedelo je troje prekoga, gotovo izgubljenih u lavirintu žica i kablova.

„Evo i njih“, reče Anderton suvo. „Šta mislite o njima?“

Troje idiota sedelo je i blebetalo u sumornoj polutami mašinskog sveta. Svaki nesuvisli glas i slučajni slog bili su analizirani, upoređivani, prevedeni u oblik vizuelnih simbola, preneseni na standardne kodne kartice i ubačeni u za to predviđena ležišta. Idiotski su po ceo dan bulaznili, vezani za svoje specijalne stolice sa visokim naslonima, okovani metalnim trakama i svežnjevima kablova i štipaljki. Za njihove fiziološke potrebe starala se automatika. Duhovnih potreba nisu imali. Slični biljkama, samo su mrmljali i dremali i postojali. Umovi su im bili tupi, konfuzni, izgubljeni u senkama.

Ali ne u senkama sadašnjosti. Ta tri mumlajuća, neartikulisana stvorenja, sa uvećanim glavama i zakrčljanim telima, promišljala su budućnost. Analitički uređaji beležili su proročanstva, i dok su tri idiotska prekoga govorila, mašinerija ih je sa pažnjom slušala.

Vitverovo lice je po prvi put izgubilo onu lagodnu vedrinu. U oči mu se uvukao zgađen, pometen izraz, mešavina stida i moralnog negodovanja. „Prizor nije... prijatan“, promrmlja. „Nisam imao pojma da su toliko...“ Mučio se da pronađe pravu reč, gestikulirajući. „Toliko... deformisani.“

„Deformisani i zaostali“, odmah se složi Anderton. „Naročito ta... devojka. Dona ima četrdeset pet godina, ali izgleda kao da joj je deset. Njihov dar pomračuje sve drugo; esp-oblast narušava ravnotežu čeonog režnja. Ali šta se to nas tiče? Iz njih muzemo

proročanstva. Daju nam ono što nam je potrebno. Oni sami ne razumeju ništa od toga, ali *mi* razumemo.“

Odjednom krotak, Vitver priđe mašineriji. Iz jednog od ležišta izvadi hrpu naslaganih kartica. „Jesu li ovo imena koja su dali?“ upita.

„Očigledno.“ Anderton mu oduze kartice. „Nisam još stigao da ih pregledam“, objasni, nestrpljivo prikrivajući nezadovoljstvo.

Vitver je opčinjeno posmatrao kako mašinerija izbacuje novu karticu u sada prazno ležište. Ubrzo je ispala i druga, pa treća. Zujeći diskovi izbacivali su jednu karticu za drugom. „Prekozi mora da vide daleko u budućnost“, primeti Vitver.

„Vide prilično ograničen opseg“, objasni mu Anderton. „Najviše nedelju ili dve unapred. Većina podataka koje daju je bezvredna – beskorisna za ono čime se mi bavimo. Prosleđujemo ih drugim agencijama, a ove razmenjuju svoje podatke sa nama. Svaki značajniji biro ima svoj podrum sa dragocenim *majmunima*.“

„Majmunima?“ Vitver se zbunjeno zagleda u njega. „Ah, da. Ko zlo ne vidi, o zlu ne govori, i tako to. Prilično duhovito.“

„I sasvim *prikladno*.“ Anderton pokupi nove kartice koje je izbacila zaposlena mašinerija. „Neka od ovih imena biće sasvim odbačena, a većina preostalih vezana je za sitne prekršaje: krađe, utaju poreza, fizičke napade, iznuđivanje. Kao što sigurno već znate, Preduzločin je smanjio broj prekršaja za devedeset devet zarez osam procenata. Retko naiđemo na takve stvari kao što su ubistvo ili izdaja države. Na kraju krajeva, počinilac je svestan da ćemo ga zatvoriti u koncentracioni logor pre nego što uspe da izvrši zločin.“

„Kada se poslednji put zaista dogodilo ubistvo?“ upita Vitver.

„Pre pet godina“, reče Anderton, glasom punim ponosa.

„Kako je došlo do njega?“

„Zločinac je uspeo da pobegne našim ekipama. Imali smo njegovu ime – u stvari, imali smo sve pojedinosti o zločinu, uključujući ime žrtve. Znali smo tačan trenutak i mesto planiranog čina nasilja. Uprkos svemu tome, uspeo je da ga izvrši.“ Anderton slegnu ramenima. „Šta ćete, ne možemo sve da ih uhvatimo.“ Poigrao se karticama kao da će ih promešati. „Ali možemo većinu.“

„Jedno ubistvo za pet godina.“ Vitveru se vraćalo pouzdanje. „Rezultat za divljenje... trebalo bi da budete ponosni.“

Anderton tiho reče: „I *jesam*. Ima trideset godina kako sam razvio teoriju – u ono vreme kada su samoljupci još razmišljali kako da na brzinu opelješe berzu. Imao sam viziju nečeg zakonitog – nečeg od izuzetnog značaja za društvo.“

Dobacio je svežanj kartica Voliju Pejdzu, svojem podređenom u odelenju sa majmunima. „Pogledaj koji su nam potrebni“, reče mu. „Postupi po sopstvenoj proceni.“

Kada je Pejdz nestao sa karticama, Vitver zamišljeno reče: „To je velika odgovornost.“

„Jeste“, složi se Anderton. „Ako dopustimo da nam samo jedan zločinac promakne – kao što se dogodilo pre pet godina – imamo ljudski život na savesti. Odgovornost je isključivo naša. Ako omanemo, neko će poginuti.“ Sa gorčinom je istrгнуo tri nove kartice iz ležišta. „Društvo nam je ukazalo veliko poverenje.“

„Jeste li ikada bili u iskušenju da...“ Vitver je oklevao da dovrši. „Hoću da kažem, neki od onih po koje dođete mogli bi dosta da ponude.“

„Bilo bi im uzalud. Duplikati kartica izlaze u glavnom štabu vojske. Radi kontrole i ravnoteže. Mogu u bilo kom trenutku da provere šta radimo.“ Anderton baci pogled na gornju karticu. „Zato čak i ako bismo poželeli da prihvatimo...“

Zastade, stegnutih usana.

„Šta se dešava?“ upita Vitver radoznalo.

Anderton pažljivo savi gornju karticu i gurnu je u džep. „Ništa“, promrmlja. „Baš ništa.“

Mrzovolja sa kojom je to rekao natera Vitvera da porumeni. „Ja vam se zaista ne dopadam“, primeti.

„Istina je“, reče Anderton. „Ne dopadate mi se. Ali...“

Nije mogao da veruje da oseća baš toliku odbojnost prema mladiću. Nije mu se činilo moguće: nije *bilo* moguće. Nešto nije bilo u redu. Ošamućen, pokušao je da sredi misli.

Na kartici je bilo njegovo ime. U prvom redu – bio je prokaženi budući ubica! Prema perforaciji na kartici, Džon A. Anderton, komesar Preduzločina, trebalo je da ubije čoveka – i to do kraja sledeće nedelje.

U šta, sa apsolutnim, nepokolebljivim uverenjem, nije verovao.

2.

U administrativnom delu biroa, zaokupljena razgovorom sa Pejdzom, stajala je njegova vitka i privlačna mlada supruga, Liza. Zanesena oštrom i živom raspravom o politici, jedva da je podigla pogled kada su Vitver i njen muž ušli u prostoriju.

„Zdravo, dušo“, reče Anderton.

Vitver je ćutao. Njegove svetle oči, međutim, nakratko su zasjale kada su se zaustavile na smeđokosoj ženi u policijskoj uniformi skrojenoj uz telo. Liza je sada bila jedan od izvršnih rukovodilaca Preduzločina, ali je Vitver znao da je nekada bila Andertonova sekretarica.

Primitivši zanimanje na Vitverovom licu, Anderton se zamisli. Podmetanje kartice u mašinu zahtevalo bi saučesnika iznutra – nekoga duboko povezanog sa službom i sa pristupom analitičkoj opremi. Bilo je malo verovatno da je to Liza, ali ne i nemoguće.

Naravno, zavera bi morala da bude širokih razmera i složena, mnogo šira od ubacivanja ‘napakovane’ kartice. Verovatno su bili menjani i početni podaci. U stvari, bilo je teško odrediti koliko su daleko unazad bile načinjene izmene. Osetio je ledeni dodir straha kada je počeo da nazire mogućnosti. Njegov prvobitni poriv – da otvori mašine i ukloni sve podatke – bio je beskorisno primitivan. Trake su podacima su se verovatno slagale sa karticom. Samo bi još više izgledao kriv.

Ostalo mu je približno dvadeset četiri sata. Tada će oni iz vojske proveriti svoje kopije kartica i primetiti nepodudarnost. Pronaći će duplikat kartice koju je prisvojio. Kod njega je bio samo jedan primerak, tako da bi mu bilo isto da je savijena kartica u njegovom džepu ležala na Pejdzovom stolu, naočigled svima.

Sa ulice se čulo brujanje motora policijskih vozila koja su kretala u redovnu patrolu. Koliko će sati proći pre nego što se neko od njih ne

zaustavi ispred njegove kuće?

„Šta ti je, dušo?“ zabrinuto ga upita Liza. „Izgledaš kao da si video duha. Jesi li dobro?“

„Nije mi ništa“, uveravao ju je.

Činilo se da je Liza odjednom postala svesna zadivljenog pogleda kojim ju je odmeravao Ed Vitver. „Dragi, je li ovaj gospodin tvoj novi saradnik?“ upitala je.

Anderton nevoljno predstavi svog novog pomoćnika. Liza mu podari osmeh srdačne dobrodošlice. Da li je to između njih prostrujala potajna svest o zavereništvu? Nije bio siguran. Bože, počeo je da sumnja u sve – ne samo u svoju ženu i Vitvera, već i u desetak svojih najbližih saradnika iz službe.

„Jeste li iz Njujorka?“ upita Liza.

„Ne“, odgovori Vitver. „Najveći deo života proveo sam u Čikagu. Trenutno stanujem u jednom od onih velikih hotela u centru. Čekajte – negde kod sebe imam posetnicu sa imenom hotela.“

Dok je on stidljivo preturao po džepovima, Liza reče: „Možda biste mogli da večerate sa nama. Pošto ćemo raditi zajedno, mislim da bi trebalo da se bolje upoznamo.“

Iznenaden, Anderton načini korak unazad. Da li je druželjubivost njegove žene mogla da bude nevina i slučajna? Vitver je sada imao izgovor da pođe do njihove kuće sa njima. Duboko uznemiren, naglo se okrenuo i pošao prema vratima.

„Kuda ćeš?“ upita Liza sa čuđenjem.

„Do odelenja sa majmunima“, reče joj on. „Hteo bih da proverim neke neobične podatke na trakama pre nego što ih vidi vojska.“ Našao se u hodniku pre nego što je mogla da smisli prihvatljiv razlog da ga zadrži.

Žurno se uputio prema rampi na drugom kraju prostorije. Počeo je da silazi niz spoljne stepenice prema pločniku na ulici kada se Liza bez daha stvorila pokraj njega.

„Šta te je, za ime Božje, spopalo?“ Uhvativši ga za mišicu, hitro mu je preprečila put. „Znala sam da si pošao napolje“, uzviknula je. „Svi misle da si...“ Zaustavila se. „Hoću da kažem, ponašaš se tako smušeno.“

Oko njih su prolazili ljudi – uobičajena poslepodnevna gužva. Ne obraćajući pažnju na njih, Anderton oslobodi mišicu od njenih prstiju. „Spašavam se“, reče. „Dok još ima vremena.“

„Ali... *zašto?*“

„Smeštaju mi – smišljeno i zlonamerno. Onaj tamo se namerio da preuzme moj posao. Senat hoće da me ukloni uz njegovu pomoć.“

Liza ga je izbezumljeno posmatrala. „Ali meni se čini tako simpatičan mladić.“

„Simpatičan kao zmija mokasinka.“

Lizina zbunjenost preraste u nevericu. „Ne verujem u to. Dušo, neprestani stres kome se izložen...“ Nesigurno se osmehujući, započe novu misao: „Teško je poverovati da Ed Vitver pokušava da ti namesti igru. I da hoće, kako bi mogao? Ed svakako ne bi...“

„Ed?“

„Tako se zove, zar ne?“

Njene smeđe oči blesnuše u povređenosti punoj neverice. „Blagi Bože, pa tebi su svi sumnjivi! Stvarno veruješ da sam i ja na neki način umešana u to, zar ne?“

On razmisli o tome. „Nisam siguran.“

Ona zakorači prema njemu, sa optužujućim pogledom. „To nije istina. Iako vidim da veruješ u to. Možda bi *trebalo* da odeš, na nekoliko nedelja. Neophodno je da se odmoriš. Sva ta napetost i odgovornost, pa dolazak novog, mlađeg čoveka... Ponašaš se paranoično. Zar ne vidiš da je tako? Misliš da kuju zaveru protiv tebe. Imaš li ikakvog dokaza za to?“

Anderton izvadi novčanik i izvuče presavijenu karticu. „Pažljivo je pogledaj“, reče, pruživši joj je.

Ona poblede, i oštro i suvo dahnu.

„Nameštaljka je prilično očigledna“, reče Anderton što je mogao mirnije. „Ovo će pružiti Vitveru zakoniti izgovor da me odmah ukloni. Neće morati da čeka da se povučem.“ I tmurno dodade: „Znaju da imam još koju godinu u sebi.“

„Ali...“

„Time će biti okončan sistem kontrole i ravnoteže. Preduzločin više neće biti nezavisna agencija. Senat će kontrolisati policiju, a potom...“ Usne mu se stisnuše. „Potom će preuzeti i vojsku. To je

zapravo sasvim logično. *Prirodno* je da osećam netrpeljivost i neprijateljstvo prema Vitveru – i *prirodno* je da imam motiv.“

„Niko ne voli da ga zameni mlađi, i da bude otposat na pašu. Sve je savršeno zgodno smišljeno – osim činjenice da uopšte nemam nameru da ubijem Vitvera. To, međutim, ne mogu da dokažem. Šta mi onda preostaje da učinim?“

Bez kapi krvi u licu, Liza je odmahivala glavom. „Ja... ne znam. Dragi, kad bi samo...“

„Sada“, Anderton odjednom nastavi, „idem kući da spakujem stvari. To je otprilike onoliko koliko mogu da planiram unapred.“

„Stvarno nameravaš – da pokušaš da se sakriješ?“

„Da. Ako treba, čak tamo među kolonijalnim planetama u Kentauru. Takve stvari su već uspevale, a ja imam dvadeset četiri sata prednosti.“ Odlučno se okrenuo. „Vrati se unutra. Nema svrhe da ideš sa mnom.“

„Odakle ti pomisao da bih htela?“ upita Liza tvrdo.

Anderton je zurio u nju, zatečen. „Zar ne bi?“ Onda promrmlja, u čudu: „Ne, vidim da mi i dalje ne veruješ. I dalje misliš da sve ovo uobražavam.“ Oštro je lupnuo po kartici. „Čak ni ovakav dokaz nije dovoljan da te ubedi.“

„Ne“, Liza se spremno složi, „nije. Nisi dovoljno dobro pogledao, dragi. Na kartici nema imena Eda Vitvera.“

Iznenaden, Anderton uze karticu od nje.

„Niko ne tvrdi da nameravaš da ubiješ Eda Vitvera“, nastavi žurno Liza, tankim, drhtavim glasom. „Što znači da kartica mora da je prava, razumeš? I nema nikakve veze sa Edom. On ne kuje nikakvu zaveru protiv tebe, niti bilo ko drugi.“

Suviše zbunjen da bi odgovorio, Anderton je stajao ćutke i proučavao karticu. Bila je u pravu. Ed Vitver nije bio naveden kao žrtva. U petom redu, mašina je uredno odštampano drugo ime:

LEOPOLD KAPLAN

Tupo je gurnuo karticu u džep. Bilo je to ime koje nikada nije čuo.

3.

Kuća je bila hladna i pusta, i Anderton je gotovo odmah počeo da se sprema za put. Dok se pakovao, grčevito je razmišljao.

Možda je pogrešio u vezi Vitvera – ali kako da bude siguran? U krajnjem slučaju, zavera protiv njega bila je daleko složenija nego što je isprva pomislio. Vitver je u celoj slici možda bio samo beznačajna marioneta koju je pokretao neko drugi – neka udaljena, neznana figura, jedva raspoznatljiva u odnosu na pozadinu.

Pogrešio je što je pokazao karticu Lizi. Ona će bez sumnje sve detaljno preneti Vitveru. Nikada neće napustiti Zemlju, niti imati priliku da otkrije kakav je život na jednoj od pograničnih planeta.

Dok se bavio tim mislima, iza njega zaškripa daska na podu. Okrenuo se od kreveta, stežući u rukama izbledelu zimsku jaknu, i našao se pred otvorom cevi sivo – plavog A-pištolja.

„Nije vam dugo trebalo“, reče on, sa gorčinom zureći u nabijenog muškarca stisnutih usana u smeđem kaputu koji je stajao sa pištoljem u ruci u rukavici. „Da li se bar malo dvoumila?“

Lice uljeza nije pokazalo reakciju na njegove reči. „Ne znam o čemu govorite“, reče. „Pođite sa mnom.“

Iznenaden, Anderton spusti jaknu. „Vi niste iz agencije? Niste policajac?“

Protestujući i zbunjen, bio je izguran ispred kuće, do limuzine koja je čekala. Iza njega se smesta stvoriše tri teško naoružana čoveka. Zalupiše se vrata i vozilo pojuri prema autoputu koji je vodio iz grada. Bezlična i odsutna, lica oko njega ljuljala su se zajedno sa pokretima automobila koji se velikom brzinom kretao prema otvorenim poljima, mračnim i sumornim.

Anderton je još pokušavao da shvati značenje onoga što se dogodilo kada je vozilo stiglo do usečenog sporednog puta, skrenulo i spustilo se u mračnu podzemnu garažu. Neko uzviknu naređenje.

Teški metalni zasun zaškripa i uključiše se svetla na tavanici. Vozač isključi motor.

„Imaćete razloga da zažalite zbog ovoga“, opomenu ih Anderton promuklo dok su ga izvlačili iz kola. „Znate li ko sam ja?“

„Znamo“, reče čovek u smeđem kaputu.

Pod pretnjom oružja, Andertona odvedoše uz stepenice, iz memljive tišine garaže u tepihom zastrt hodnik. Nalazio se, očigledno, u nekoj raskošnoj privatnoj rezidenciji, u zabačenom, od rata opustelom kraju. Hodnik se na drugom kraju otvarao u sobu – kabinet sa policama sa knjigama, jednostavno ali sa ukusom namešten. U krugu svetlosti stone lampe, sa licem delimično u senci, čekao ga je čovek koga nikada nije video.

Dok se Anderton približavao, čovek je nervozno gurnuo naočare bez okvira na nos, zatvorio kutiju u kojoj su se nalazile i jezikom ovlažio suve usne. Bio je postariji, star možda sedamdesetak ili više godina, i pod rukom je držao tanak srebrni štap. Telo mu je bilo mršavo i žilavo, držanje neobično kruto. Ono malo preostale kose bilo je prosedo smeđe – pažljivo začušljana senka neutralne boje iznad blede, koščate lobanje. Samo su mu oči bile žive i nemirne.

„To je Anderton?“ upita sa nevericom, okrenuvši se prema čoveku u smeđem kaputu. „Gde ste ga pokupili?“

„Kod kuće“, odgovori ovaj. „Pakovao se... kao što smo i očekivali.“

Čovek za stolom vidljivo zadrhta. „Pakovao se.“ Skinuo je naočari i grčevitim pokretima ih vratio u kutiju. „Dobro, čoveče“, lanu na Andertona, „šta je vama? Jeste li poludeli? Kako možete da planirate da ubijete čoveka koga uopšte ne poznajete?“

Andertonu konačno sinu da je taj starac Leopold Kaplan.

„Prvo ću da vam postavim pitanje“, hitro odgovori. „Jeste li svesni šta ste učinili? Ja sam komesar policije. Za ovo mogu da vas zatvorim na četrdeset godina.“

Nameravao je da nastavi, ali ga zaustavi iznenadna pomisao.

„Kako ste saznali?“ upita. Ruka mu nesvesno pođe prema džepu, gde se nalazila presavijena kartica. „Bilo je preostalo još...“

„Nisu me obavestili iz vaše agencije“, Kaplan mu uzrujano upade u reč. „Činjenica da niste čuli za mene me previše ne iznenađuje. Ja sam Leopold Kaplan, general Vojske Alijanse Zapadnog Bloka.“ I

nevoljno dodade: „Penzionisan posle završetka anglo-kineskog rata, i rasturanja VAZB.“

Priča je imala smisla. Anderton je pretpostavljao da vojska odmah obrađuje svoje duplikate kartica, radi sopstvene bezbednosti. Donekle se opustivši, upita: „I, šta sad? Dovedi ste me ovamo. Šta sledi?“

„Očigledno je“, reče Kaplan, „da ne nameravam da vas ubijem, jer bi se to pojavilo na jednoj od vaših kukavnih kartica. Radoznao sam u vezi vas. Činilo mi se neverovatno da bi čovek vašeg ugleda planirao hladnokrvno ubistvo nekoga koga uopšte ne poznaje. Tu mora da postoji još nešto. Iskreno, potpuno sam zbunjen. Ako je ovo neka vrsta policijske strategije...“ Slegnuo je mršavim ramenima. „Svakako ne biste dozvolili da duplikat kartice stigne do nas.“

„Osim u slučaju“, javi se jedan od njegovih ljudi, „da se radi o namernom podmetanju.“

Kaplan podiže svoje svetle, ptičje oči i zagleda se u Andertona. „Šta imate da kažete?“

„Radi se upravo o tome“, reče Anderton, shvativši da je najbolje da otvoreno iznese ono za šta je smatrao da je istina. „Predviđanje na kartici predstavlja deo plana grupe unutar policijske agencije. Kartica je falsifikovana, a ja upecan. Automatski sam skinut sa dužnosti. Moj pomoćnik uskače sa tvrdnjom da je sprečio ubistvo na oprobano delotvorni način Preduzločina. Nepotrebno je reći da ubistvo ne postoji, niti namera da bude izvršeno.“

„Slažem se sa vama u pogledu toga da neće biti ubistva“, mrko potvrdi Kaplan. „Bićete stavljen pod nadzor policije. Nameravam da se postaram za to.“

Užasnut, Anderton se pobuni: „Vraćate me tamo? Ako me stave pod nadzor, neću moći da dokažem...“

„Ne zanima me da li ćete nešto dokazivati ili nećete“, prekide ga Kaplan. „Zanima me samo da vas uklonim sa puta.“ I ledeno dodade: „Činim to zbog svoje bezbednosti.“

„Spremao se da beži“, primeti jedan od njegovih ljudi.

„Tako je“, reče Anderton, znojeći se. „Čim bi me uhvatili, strpali bi me u koncentracioni logor. Vitver bi potpuno preuzeo agenciju.“ Lice mu se smračilo. „On i moja žena. Njih dvoje su u dosluhu, čini mi se.“

Kaplan je na trenutak izgledao pokolebano. „Moguće je“, reče, ne skidajući pogled sa Andertona. Onda odmahnu glavom. „Ne smem da rizikujem. Ako je ovo nameštaljka protiv vas, žao mi je. To jednostavno nije moja stvar.“ Dopusti sebi da se osmehne. „U svakom slučaju, želim vam sreću.“ Obrati se svojim ljudima: „Odvedite ga do zgrade policije i predajte ga najvišem po činu.“ Pomenuo je ime novog komesara, i sačekao Andertonovu reakciju.

„Vitver!“ ponovi Anderton zaprepašćeno.

I dalje se osmehujući, Kaplan se okrenu i pritisnu dugme na ugrađenom radio-prijemniku. „Vitver je već preuzeo dužnost. Očigledno namerava da podigne silnu prašinu oko ovoga.“

Nakratko se začu statički šum, a onda, odjednom, iz radija grunu... glasan, profesionalno bezličan glas koji je čitao pripremljenu izjavu.

„... upozoravamo građane da ne pružaju utočište ili na bilo koji način pomažu ovom opasnom prestupniku. Vanredne okolnosti da imamo kriminalca u bekstvu, u prilici da izvrši čin nasilja, u današnje vreme krajnje su retka pojava. Zbog toga obaveštavamo građane da važeći zakoni obavezuju sve da u potpunosti sarađuju sa policijom u hvatanju Džona Elisona Andertona. Ponavljamo: Preduzločinska agencija vlade Saveznog Zapadnog Bloka trenutno traga za svojim bivšim komesarom, Džonom Elisonom Andertonom, koji je, u skladu sa metodologijom preduzločinskog sistema, proglašen za potencijalnog ubicu i kao takav lišen prava na ličnu slobodu i ostalih građanskih prava.“

„Nije mu dugo trebalo“, promrmlja Anderton, zgrožen. Kaplan isključi radio, i glas utihnu.

„Liza mora da je otišla pravo kod njega“, primeti Anderton gorko.

„Zašto da čekamo?“ upita Kaplan. „Jasno ste pokazali svoje namere.“

Dao je znak svojim ljudima. „Vodite ga nazad u grad. Osećam se nelagodno pored njega. U tom pogledu slažem se sa komesarom Vitverom. Hoću da što pre bude neutralisan.“

4.

Hladna kiša tukla je po asfaltu dok se vozilo kretalo mračnim ulicama Njujorka prema zgradi policije.

„Trebalo da ga shvatite“, reče jedan od ljudi Andertonu. „Da ste na njegovom mestu, postupili biste jednako odlučno.“

Tmuran i prkosan, Anderton je zurio pravo pred sebe.

„Uostalom“, nastavi čovek, „samo ste jedan od mnogih. Hiljade ljudi završile su u koncentracionom logoru. Nećete biti usamljeni. U stvari, možda ćete poželeti da ostanete tamo.“

Anderton je bespomoćno posmatrao pešake kako žure pločnicima koje je zasipala kiša. Nije osećao ništa snažno. Bio je svestan samo sveprožimajućeg umora. Tupo je čitao brojeve ulica: približavali su se policijskoj stanici.

„Taj Vitver, izgleda, baš ume da iskoristi priliku“, reče jedan od njegovih saputnika tonom običnog razgovora. „Jeste li se ikad sreli?“

„Samo na kratko“, odgovori Anderton.

„Hteo je vaše mesto – i zato vam je smestio. Jeste li sigurni u to?“

Anderton načini grimasu. „Zar vam je to važno?“

„Samo sam radoznao.“ Čovek ga je opušteno posmatrao. „Vi ste, znači, bivši komesar policije. Ljudi u kampu će se obradovati kad vas vide. Sigurno vas pamte.“

„Nema sumnje u to“, složi se Anderton.

„Vitver svakako nije gubio vreme. Kaplan ima sreće... sa takvim službenikom na dužnosti.“ Čovek se gotovo molećivo zagleda u Andertona. „Zaista ste ubeđeni da se radi o zaveri?“

„Naravno.“

„Inače ne biste dozvolili da Kaplanu zafali dlaka s glave? Po prvi put u istoriji, Preduzločin je pogrešio? Jedna od tih kartica optužila je nevinog čoveka. Možda je bilo još nevinih... zar ne?“

„Sasvim je moguće“, priznade Anderton ne razmišljajući.

„Možda je čitav sistem pred padom. Vi svakako niste želeli nikoga da ubijete... onda možda niko od njih nije. Je li zato Kaplan hteo da ostane izvan svega toga? Jeste li se nadali da dokažete da je čitav sistem pogrešan? Spreman sam da vas saslušam ako želite da razgovarate o tome.“

Drugi čovek se nagnu prema njemu i reče: „Između nas, ima li istine u toj priči o zaveri? Jeste li zaista žrtva nameštaljke?“

Anderton uzdahnu. Sada više ni sam nije bio siguran. Možda se našao zarobljen u zatvorenom, besmislenom vremenskom krugu bez motiva i bez početka. U stvari, bio je bezmalo spreman da prizna da je žrtva umorom izazvane, neurotične fantazije, koju je raspalila rastuća nesigurnost. Bio je voljan da se preda bez borbe. Osećao je strahoviti teret iscrpljenosti. Borio se protiv nemogućeg – svi izgledi su bili protiv njega.

Prenulo ga je oštro škripanje guma. Vozač je očajnički nastojao da sačuva kontrolu nad kolima, okrećući volan i gazeći na kočnicu, kada je masivni kamion za prevoz hleba izronio iz magle i skrenuo pravo u njihovu traku. Da je dao gas umesto što je kočio možda bi se izvukao. Međutim, prekasno je shvatio grešku. Vozilo kliznu, zanese se, na trenutak kao da zalebde, a onda nalete pravo na kamion za hleb.

Pod Andertonom se podiže sedište i baci ga licem napred na vrata. U mozgu mu sinu bol, iznenađan i nepodnošljiv, i on ostade da leži, hvatajući vazduh i slabašno pokušavajući da se upravi na kolena. Negde se čulo prigušeno pucketanje vatre, a kroz maglu koja se kovitlala u iskrivljenu školjku vozila zasvetlucala je mrlja šištavog sjaja.

Nečije ruke posegnuše spolja za njim. Polako postade svestan da ga vuku kroz otvor gde su nekada bila vrata. Neko grubo odgurnu teški naslon sedišta i on se odjednom nađe na nogama, gotovo viseći uz tamnu figuru nepoznatog, koji ga je vodio prema senkama obližnje uličice.

U daljini se čulo zavijanje sirena policijskih automobila.

„Živi ste“, zaškripa mu glas u uhu, prigušen i pun žurbe. Bio je to glas koji nikada ranije nije čuo, stran i neprijatan kao kiša koja mu je tukla po licu. „Čujete li šta vam govorim?“

„Da“, reče Anderton. Besmisleno je vukao iskidani rukav svoje košulje. Posekotina na njegovom obrazu počinjala je bolno da pulsira. Ošamućeno je pokušao da sredi misli. „Vi niste...“

„Ućutite i slušajte.“ Čovek je bio teške građe, gotovo debeo. Njegove krupne šake držale su Andertona uspravljenog uz mokri zid od cigala, zaklonjenog od kiše i treperave svetlosti zapaljenog vozila. „Morali smo ovako“, reče čovek. „Bio je to jedini način. Nismo imali mnogo vremena. Mislili smo da će vas Kaplan duže zadržati kod sebe.“

„Ko ste vi?“ uspe da prozbori Anderton.

Mokro lice neznanca iskrivi se u neveseli osmeh. „Zovem se Fleming. Videćete me ponovo. Imamo otprilike pet sekundi pre nego što stigne policija. Tada ćemo ponovo biti na početku.“

U Andertonovim rukama se nađe pljosnat paket. „Tu ima dovoljno za početak. Unutra je i komplet ličnih dokumenata. Povremeno ćemo stupati u vezu sa vama.“ Kez mu se proširi i pretvori se u nervozni kikut. „Dok ne dokažete ono što nameravate.“

Anderton zatrepta. „Ipak je bila nameštaljka, znači?“

„Naravno.“ Čovek oštro opsova. „Hoćete da kažete da su i vas naveli da pomislite da nije?“

„Mislio sam da...“ Anderton shvati da mu je teško da govori; jedan od prednjih zuba kao da je bio raskliman. „Neprijateljstvo prema Vitveru... smena, moja žena i mlađi muškarac, prirodna netrpeljivost...“

„Ne zavaravajte se“, reče čovek. „Znate da nije tako. Čitava stvar je pažljivo razrađena. Svaka faza je pod njihovom potpunom kontrolom. Kartica je bila podešena da iskoči istog dana kada se pojavio Vitver. Prvi deo plana već se odigrao. Vitver je komesar, a vi kriminalac u bekstvu.“

„Ko stoji iza toga?“

„Vaša žena.“

Andertonu se zavrte u glavi. „Sigurni ste u to?“

Čovek se nasmeja. „Možete da se kladite u život.“ Hitro se osvrnuo oko sebe. „Stiže policija. Pođite ovom uličicom. Uzmite autobus, odvezite se do predgrađa, iznajmite sobu i kupite gomilu časopisa da vam ne bude dosadno. Nabavite drugu odeću. Ne pokušavajte da

napustite Zemlju. Sav međusistemski saobraćaj se nadzire. Ako uspete da se primirite sledećih sedam dana, izvukli ste se.“

„Ko ste vi?“ ponovo upita Anderton.

Fleming ga pusti. Oprezno ode do ugla uličice i izviri iza. Prvi policijski automobil zaustavio se na mokrom asfaltu; sa motorom koji je limeno štektao, sumnjičavo lagano je klizio prema zadimljenoj olupini Kaplanove limuzine. Unutra su ljudi počinjali da se meškolje, i da se bolno izvlače kroz krš čelika i plastike na hladnu kišu.

„Recimo da smo neka vrsta udruženja za zaštitu“, reče Fleming blago, dok mu se okruglo, bezizražajno lice sijalo od vode. „Nešto kao policija koja motri na policiju. Sa ciljem da se stara“, dodade, „da sve ostane u ravnoteži.“

Njegova debela ruka sunu napred i odgurnu Andertona, koji napola pade dublje u pomrčinu uličice i promočeno smeće koje je tamo bilo nagomilano.

„Odlazite“, reče mu Fleming oštro. „I nemojte da bacite taj paket.“ Dok je Anderton oprezno pipao ispred sebe napredujući prema drugom kraju uličice, do njega dopreše čovekove poslednje reči. „Proučite to pažljivo, i možda ćete preživeti.“

5.

Identifikacione kartice opisivale su ga kao Ernesta Templa, nezaposlenog električara koji živi od nedeljne socijalne pomoći na račun države Njujork, sa ženom i četvoro dece u Bafalu i manje od sto dolara imovine. Znojem umrljana zelena kartica davala mu je pravo da putuje i da bude bez stalne adrese. Čovek koji traži posao mora da putuje. Možda će tako morati daleko da ode.

Dok se vozio gradom u gotovo praznom autobusu, Anderton je proučavao opis Ernesta Templa. Kartice su očigledno bile napravljene za njega, jer su se sve mere podudarale. Upitao se da li to važi i za otiske prstiju i obrazac moždanih talasa. Te dve stvari nikako ne bi mogle da prođu proveru. Ni pun novčanik kartica ne bi ga proveo kroz iole detaljniju kontrolu.

Ali i ovo je bilo nešto. Osim identifikacionih kartica, u paketu je bilo i deset hiljada dolara u novčanicama. Gurnuo je kartice i novac u džep, i posvetio pažnju uredno otkucanoj poruci u koju su bili ubačeni.

Isprva nije mogao da je shvati. Dugo je zurio u nju, zbunjen.

Gde postoji većina, logično je da postoji i manjina...

Autobus je zašao u beskrajna predgrađa, milje i milje jeftinih hotela i ruševnih stambenih zgrada izniklih posle ogromnih ratnih razaranja. Usporio je pred stanicom, i Anderton je ustao. Nekolicina putnika nezainteresovano je osmotrila njegov posečeni obraz i pocepanu odeću. Ne obraćajući pažnju, sišao je na pločnik i kišu.

Službenik na recepciji hotela bio je zainteresovan samo da uzme novac za sobu. Anderton se popeo stepenicama na sprat i ušao u usku sobu ustajalog mirisa koju je platio. Sa olakšanjem je zaključao vrata i spustio roletne. Soba je bila mala, ali čista. Krevet, orman,

kalendar sa pejzažima, stolica, svetiljka, radio sa prorezom za ubacivanje novčića.

Ubacio je dvadeset pet centi u prorez i teško se svalio na krevet. Sve glavne stanice prenosile su policijsko obaveštenje. Bila je to novost, nešto uzbudljivo i nepoznato sadašnjoj generaciji. Odbegli kriminalac! Javnost je bila gladna novosti.

„... ovaj čovek je iskoristio pogodnosti visokog položaja da izbegne prvi pokušaj hapšenja“, govorio je spiker, sa tonom profesionalnog negodovanja. *„Zahvaljujući položaju imao je pristup tek pristiglim podacima, a poverenje koje mu je ukazalo društvo omogućilo mu je da izbegne uobičajeno proces otkrivanja i stavljanja pod nadzor. U okviru svoje dužnosti poslao je bezbrojne potencijalno krive pojedince u zasluženu izolaciju, spašavajući živote nevinih žrtava. Ovaj čovek, Džon Elison Anderton, učestvovao je u stvaranju preduzločinačkog sistema, profilaktičke predetekcije kriminalaca uz pomoć mutantskih prekoga, obdarenih sposobnošću da predvide buduće događaje i podatke o tome oralnim putem saopšte analitičkim mašinama. Ova tri prekoga, u svojoj najvažnijoj funkciji...“*

Glas se izgubio kada je izašao iz sobe u maleno kupatilo. Tu je svukao kaput i košulju, i pustio toplu vodu da teče u umivaonik. Počeo je da ispira posekotinu na obrazu. U dragstoru na uglu je usput kupio jod i flastere, brijlač, češalj, četkicu za zube i druge sitnice koje će mu biti potrebne. Nameravao je da sledećeg jutra ode do prodavnice polovne odeće i kupi nešto prikladnije da obuče. Uostalom, sada je bio nezaposleni električar, a ne policijski komesar koji je preživeo saobraćajnu nesreću.

U sobi je radio nastavio da buči. Jedva svestan toga, stajao je ispred napuklog ogledala i proučavao slomljeni zub.

„... sistem od tri prekoga vodi poreklo od računara iz sredine ovoga veka. Kako su se proveravali podaci nastali u elektronskom računaru? Tako što su ih ubacivali u drugi računar istovetne izrade. Ali dva računara nisu bila dovoljna. Ako bi svaki računar došao do drugačijih podataka, bilo bi teško a priori reći koji su tačni. Rešenje, zasnovano na proverenom statističkom metodu, jeste da se upotrebi treći računar da proveri rezultate prva dva. Na ovaj način dobija se takozvani većinski izveštaj. Može se sa priličnom izvesnošću

pretpostaviti da podudarnost dva od tri računara ukazuje koji je od alternativnih rezultata tačan. Malo je verovatno da bi dva računara došla do istovetnih i ujedno netačnih rešenja...“

Anderton ispusti peškir koji mu je bio u rukama i požuri u sobu. Drhteći, sagnuo se da čuje zamućeno bučni glas iz radija.

„... jednoglasje sva tri prekoga je poželjna, ali retka pojava, objašnjava vršilac dužnosti komesara. Mnogo je češći slučaj da se dobije usaglašena većina od dva prekoga, uz neznatno različit manjinski izveštaj, uglavnom u pogledu vremena i mesta, trećeg mutanta. Ovo se objašnjava teorijom višestrukih budućnosti. Kada bi postojala samo jedna vremenska linija, prekognitivna informacija ne bi imala značaja, pošto ne bi postojala mogućnost da se, na osnovu te informacije, izmeni budućnost. U radu Preduzločinačke agencije moramo pre svega da pretpostavimo...“

Anderton se uzbuđeno ushodao po skućenoj sobi. Većinski izveštaj – samo se dvoje prekoga složilo u pogledu materijala zabeleženog na kartici. To je bilo značenje poruke u paketu. Izveštaj trećeg prekoga, manjinski izveštaj, bio je zbog nečega posebno važan.

Zašto?

Sat je pokazivao da je prošla ponoć. Pejdž je otišao kući. Neće se vratiti u odeljenje sa majmunima do sledećeg popodneva. Izgledi su bili gotovo nikakvi, ali je valjalo pokušati. Pejdž bi ga možda pokrio, a možda i ne bi. Morao je da rizikuje.

Morao je da vidi manjinski izveštaj.

6.

Između podneva i jedan ulice zasute otpacima bile su pune ljudi. Odabrao je to vreme, najprometniji deo dana, da pozove. Izabravši telefonsku kabinu u velikom dragstoru punom lokalnog življa, otkucao je poznati broj policije i sačekao sa hladnom slušalicom na uhu. Namerno je izabrao audio, a ne video-vezu: uprkos polovnoj odeći i neurednom, neobrijanom izgledu, moglo se dogoditi da ga prepoznaju.

Čovek na prijemnom bio mu je nepoznat. Oprezno je naveo Pejdžov lokal. Ako je Vitver počeo da uklanja osoblje i postavlja svoje poslušnike, mogao bi da dobije vezu sa potpunim neznancem.

„Da?“ začu Pejdžov nabusiti glas.

Anderton sa olakšanjem pogleda oko sebe. Niko nije obraćao pažnju na njega. Kupci su lutali između ostrva sa robom, zaokupljeni svakodnevnom rutinom. „Možeš li da govoriš?“ upita on. „Ili si zauzet?“

Nastade trenutak tišine. Zamišljao je Pejdžovo pitomo lice, rastrzano nesigurnošću dok je očajnički pokušavao da odluči šta da radi. Konačno začu glas pun oklevanja: „Zašto... zovete ovde?“

Prenebregavši pitanje, Anderton reče: „Nisam prepoznao službenika na recepciji. Novo osoblje?“

„Novo-novcato“, potvrdi Pejdž, tankim, pridavljanim glasom. „Velike promene ovih dana.“

„I ja sam tako čuo.“ Anderton onda napeto upita. „Kako tvoj posao? Još nije ugrožen?“

„Sačekajte malo.“ Slušalica je bila odložena, i Anderton začu prigušeni zvuk koraka. Usledio je tresak žurno zalupljenih vrata. Pejdž se ponovo javi. „Sada možemo slobodnije da govorimo“, reče promuklo.

„Koliko slobodnije?“

„Ne mnogo. Gde ste?“

„Šetam kroz Central Park“, reče Anderton. „Uživam u suncu.“ Koliko je on znao, Pejdž je verovatno bio otišao da proveriti da li je uključen uređaj za praćenje poziva. Helikopter sa policijskim timom možda je već poleteo. Međutim, morao je da rizikuje. „Promenio sam struku“, reče kratko. „Ovih dana sam električar.“

„O?“ reče Pejdž, zbunjen.

„Te sam pomislio da možda imate posla za mene. Ako je to izvodljivo, navratio bih da pregledam vašu osnovnu računarsku opremu. Naročito banke za čuvanje i analizu podataka u odelenju sa majmunima.“

Oćutavši malo, Pejdž reče: „To bi... moglo da se izvede. Ako je zaista važno.“

„Jeste“, uveravao ga je Anderton. „Kada vam najviše odgovara?“

„Pa“, reče Pejdž, nastojeći da smisli. „Jedna ekipa dolazi da pogleda sistem interkoma. Novi komesar želi da se poboljša, da bi mogao da radi brže. Mogli biste da im se priključite.“

„Ućiniću to. Kada da dođem?“

„Recimo u četiri. Ulaz B, nivo 6. Ja... ćekaću vas.“

„Odlično“, reče Anderton, već spuštajući slušalicu. „Nadam se da još nećeš biti smenjen kada stignem tamo.“

Prekinuo je vezu i žurno izašao iz kabine. Trenutak kasnije probijao se kroz gustu gomilu ljudi u obližnjoj kafeteriji. Tu niko neće moći da ga pronade.

Ostalo mu je da saćeka tri i po sata. To vreme će mu izgledati mnogo duže. Pokazalo se da je bilo najduže ćekanje u njegovom životu dok se konaćno nije sastao sa Pejdžom kao što je bilo dogovoreno.

Prvo što je Pejdž rekao bilo je: „Mora da ste poludeli. Kog ste se đavola vraćali ovamo?“

„Neću dugo.“ Anderton se napeto kretao po odelenju sa majmunima, sistematićno zaključavajući jedna vrata za drugim. „Ne puštajte nikog unutra. Ne smem da rizikujem.“

„Trebalo je da odustanete dok ste bili u prednosti.“ Pejdž je išao za njim, u agoniji zebnje. „Vitver je maksimalno naduvao stvar. Cela zemlja traći vašu krv.“

Ne obraćajući pažnju na njega, Anderton otvori glavnu kontrolnu jedinicu analitičke mašinerije. „Koji je od ova tri majmuna dao manjinski izveštaj?“

„Ne ispitujte me – ja se kupim odavde.“ Na putu ka vratima Pejđž nakratko zastade, pokaza na srednjeg prekoga, pa šmugnu napolje. Vrata se zatvoriše: Anderton je ostao sam.

Onaj srednji. Dobro ga je poznao. To patuljasto, grbavo stvorenje sedelo je već petnaest godina usred šume žica i kablova. Nije podiglo pogled kada mu je Anderton prišao. Staklenih i praznih očiju, promišljalo je svet koji još nije postojao, slepo za fizičku stvarnost oko sebe.

‘Džeri’ je imao dvadeset četiri godine. Isprva je bio proglašen za hidrocefaličnog idiota, ali su psiholozi u vreme kada je napunio šest godina identifikovali prekognitivni dar kod njega, zakopan ispod slojeva izumirućeg tkiva. U vladinoj školi za obuku, taj potencijalni dar je bio razvijen. U devetoj godini već je toliko napredovao da je mogao da bude upotrebljen. Sam ‘Džeri’ je, međutim, ostao u besciljnom haosu idiotizma; dominantna sposobnost apsorbirala je ostatak njegove ličnosti.

Čučnuvši, Anderton je počeo da uklanja štitnike koji su čuvali kolutove sa trakom unutar analitičkih mašina. Koristeći šeme, pronašao je krajeve kablova koji su vodili od računara do mesta gde se odvajala ‘Džerijeva’ lična oprema. Nekoliko minuta kasnije, drhtavo je vadio dve polusatne trake: bili su to nedavno odbačeni podaci, oni koji nisu bili pripojeni većinskim izveštajima. Proučivši šemu boja za obeležavanje, odabrao je deo trake koja se odnosila na njegovu karticu.

U blizini je stajao čitač traka. Zadržavajući dah, ubacio je traku, aktivirao prenos i počeo da sluša. Bila mu je dovoljna sekunda. Od prve izjave u izveštaju bilo je jasno šta se dogodilo. Našao je ono što mu je bilo potrebno; mogao je da prestane da traži.

‘Džerijeva’ vizija bila je pomerena. Zbog nepouzdanosti prirode prekognicije, proučavao je donekle različitu vremensku liniju nego druga dva prekoga. Za njega je izveštaj da će Anderton počinuti ubistvo bio događaj koga je bilo potrebno posmatrati zajedno sa

svim ostalim. Takva tvrdnja – i Andertonova reakcija – bile su deo svega ostalog.

‘Džerijev’ izveštaj je očigledno nadilazio većinski. Kada bude saznao da će izvršiti ubistvo, Anderton će se predomisлити, i to se neće dogoditi. Svest o ubistvu sprečila je ubistvo; predupređenje se odigralo samim tim što je bio obavešten. Na taj način je nastala nova budućnost, ali je ‘Džeri’ bio nadglasan.

Drhteći, Anderton je premotao traku i uključio glavu za snimanje. Načinio je kopiju izveštaja, premotao original i uklonio duplikat sa prenosnog mehanizma. Sada je imao dokaz da je kartica bila nevažeća: *ništavna*. Treba samo da ga pokaže Vitveru...

Zapanjila ga je sopstvena glupost. Vitver je bez sumnje video izveštaj, i uprkos tome je preuzeo dužnost komesara i držao policijske patrole na ulicama. Vitver nije nameravao da odustane; Andertonova nedužnost nije ga zanimala.

Šta mu je, onda, preostalo da učini? Koga bi to još moglo da zanima?

„Prokleta budalo!“ procedi neko iza njega, glasom promuklim od uzrujanosti.

Hitro se okrenuo. Na jednom od vrata stajala je njegova žena, u policijskoj uniformi, sa pogledom punim panike. „Ne brini“, reče joj on, mahnuvši kolutom trake. „Odlazim.“

Iskrivljenog lica, Liza pojuri prema njemu. „Pejdž je rekao da si ovde, ali nisam mogla da poverujem. Nije trebalo da te pusti. On ne shvata šta si.“

„A šta sam to?“ upita Anderton jetko. „Pre nego što odgovoriš, možda bi bilo dobro da saslušаш ovu traku.“

„Neću ništa da slušam! Hoću samo da se što pre izgubiš odavde! Ed Vitver zna da je neko ovde dole. Pejdž pokušava da ga zamaja, ali...“ Odjednom je začutala i kruto nagnula glavu na jednu stranu. „Ovde je! Provaliće vrata.“

„Zar nemaš nimalo uticaja? Budi ljubazna i šarmanтна. Verovatno će zaboraviti na mene.“

Liza ga pogleda sa gorkim negodovanjem. „Na krovu je parkiran brod. Ako želiš da pobegneš...“ Glas joj se slomi, i na trenutak je bila

nema. Onda reče: „Upravo sam nameravala da poletim. Ako hoćeš sa mnom...“

„Idem s tobom“, reče Anderton. Nije imao drugog izbora. Dokopao se trake, i dokaza na njoj, ali nije smislio način da ode. Zahvalno je požurio za vitkom figurom svoje žene kada je izašla iz odelenja, kroz bočna vrata i niz hodnik za nabavku, glasno kuckajući potpeticama u pustoj polutami.

„Brod je dobar i brz“, dobacila mu je preko ramena. „Ima dodatne rezerve goriva i spreman je za poletanje. Nameravala sam da nadgledam neke od timova.“

7.

Za upravljačem brze policijske krstarice, Anderton joj je ukratko saopštio šta se nalazilo na traci sa manjinskim izveštajem. Liza je ćutke slušala, lica zgrčenog i napetog, ruku čvrsto stisnutih u krilu. Ispod broda, ratom opustošena polja prostirala su se kao reljefna mapa, sa pustim oblastima između gradova išaranim kraterima i ruševinama farmi i malih industrijskih postrojenja.

„Pitam se“, reče ona, kada je završio, „koliko se puta ovo već dogodilo.“

„Manjinski izveštaj? Bezbroj puta.“

„Mislim, to da je jedan prekog imao pomešanu viziju. Da je upotrebio izveštaj ostalih kao podatke – i dao širi izveštaj.“ Pogled joj je bio mračan i ozbiljan kada je dodala: „Možda u logorima ima puno ljudi kao što si ti.“

„Ne“, reče Anderton, ali je i sam počinjao da se oseća nesigurno u vezi toga. „Ja sam imao priliku da vidim karticu, i da proučim izveštaj. To je sve promenilo.“

„Ali...“ Liza načini pokret rukom. „Možda bi svi oni tako reagovali. Mogli smo da im kažemo istinu.“

„Bio bi to preveliki rizik“, odgovori on tvrdoglavo.

Liza se oštro nasmeja. „Rizik? Slučajnost? Neizvesnost? Pored prekoga?“

Anderton je bio usredsređen na upravljanje brzom letelicom. „Ovo je jedinstven slučaj“, ponovi. „A trenutno imamo preči problem. Teorijskom stranom možemo da se pozabavimo kasnije. Moram da odnesem ovu traku pravim ljudima – pre nego što je tvoj mladi prijatelj uništi.“

„Nosiš je Kaplanu?“

„Tako je.“ Kucnuo je po kolutu trake na sedištu pored njega. „Biće zainteresovan. Dokaz da njegov život nije u opasnosti trebalo bi

itekako da ga zanima.“

Liza drhtavo izvadi kutiju sa cigaretama iz torbice. „I misliš da će ti pomoći.“

„Možda hoće... a možda i neće. Moram da pokušam.“

„Kako si uspeo tako brzo da nestaneš?“ upita Liza. „Teško je doći do kvalitetnog lažnog identiteta.“

„Sa novcem se sve može“, odgovorio je neodređeno.

Pušeći, Liza je razmišljala. „Kaplan bi mogao da te uzme u zaštitu“, reče. „Veoma je uticajan.“

„Mislio sam da je samo penzionisani general.“

„Tehnički... jeste. Ali Vitver je iskopao njegov dosije. Kaplan je na čelu jedne prilično neobične organizacije, sastavljene isključivo od ratnih veterana. To je zapravo neka vrsta kluba, sa ograničenim brojem članova. Radi se samo o visokim oficirima – međunarodnog sastava, sa obe zaraćene strane. Ovde u Njujorku imaju veliko zdanje, tri skupa časopisa, i povremene televizijske emisije koje ih koštaju čitavo bogatstvo.“

„Šta hoćeš da kažeš?“

„Samo ovo. Ubedio si me da si nevin. Mislim, očigledno je da nećeš počinuti ubistvo. Ali moraš da shvatiš da prvobitni izveštaj, većinski izveštaj, nije bio lažan. Niko ga nije falsifikovao. Ed Vitver nije njegov tvorac. Ne postoji zavera protiv tebe, niti je ikada bilo. Ako si spreman da prihvatiš ovaj manjinski izveštaj kao verodostojan, moraćeš da prihvatiš i većinski.“

Sa oklevanjem se složio: „Pretpostavljam da je tako.“

„Ed Vitver“, nastavi Liza, „radi sa najboljim namerama. On zaista veruje da si potencijalni zločinac, a zašto i ne bi? Većinski izveštaj leži na njegovom stolu, ali ti imaš tu karticu smotanu u džepu.“

„Uništio sam je“, reče Anderton tiho.

Liza se poverljivo nagnu prema njemu. „Ed Vitver nije motivisan željom da preuzme tvoj posao“, reče. „Motivisan je istom željom koja je i kod tebe oduvek bila najjača. On veruje u Preduzločin. Želi da se sistem održi. Razgovarala sam sa njim i ubeđena sam da govori istinu.“

Anderton upita. „Hoćeš da ovu traku odnesem Vitveru? Ako to učinim... uništiće je.“

„Besmislica“, odvrati Liza. „Originali su od početka bili u njegovim rukama. Mogao je da ih uništi kad god je hteo.“

„To je istina“, priznade Anderton. „Sasvim je moguće da nije znao.“

„Naravno da nije. Gledaj to ovako: ako Kaplan dođe do trake, policija će izgubiti poverenje. Zar ne shvataš zašto? Pokazalo bi se da je većinski izveštaj bio pogrešan. Ed Vitver je potpuno u pravu. Ako Preduzločin želi da preživi – ti moraš da budeš priveden. Misliš na sopstvenu bezbednost, ali pomisli bar na trenutak i na sistem.“ Nagnuvši se napred, ugasila je cigaretu i počela da pretura po torbici za novom. „Šta ti je važnije – tvoja lična bezbednost ili održanje sistema?“

„Moja bezbednost“, odgovori Anderton bez oklevanja.

„Siguran si u to?“

„Ako sistem može da opstane samo tako što zatvara nevine ljude, onda zaslužuje da propadne. Moja lična bezbednost je važna zato što sam ljudsko biće. Osim toga...“

Liza izvadi neverovatno mali pištolj iz torbice. „Verujem“, reče odlučno, „da držim prst na obaraču. Nikada pre nisam upotrebila oružje kao što je ovo, ali sam spremna da pokušam.“

Anderton očuta, pa reče: „Hoćeš da okrenem brod nazad? Da li to hoćeš?“

„Tako je, nazad do zgrade policije. Žao mi je. Da si se pokazao sposobnim da pretpostaviš dobrobit sistema sopstvenim sebičnim...“

„Poštedi me propovedi“, reče joj Anderton. „Okrenuću brod, ali nemam nameru da slušam tvoju odbranu načina ponašanja koji nijedan razuman čovek ne bi prihvatio.“

Lizine usne se skupiše u tanku, beskrvnu crtu. Čvrsto držeći pištolj, sedela je okrenuta prema njemu, držeći ga na oku dok je u širokom luku okretao brod. Nekoliko nepričvršćenih predmeta začangrijaše u pregradi za stvari kada se mala letelica nagnula pod oštrim uglom dok joj se jedno krilo nije potpuno uspravilo.

Anderton i njegova žena imali su potporu ograničavajućih metalnih rukohvata svojih sedišta. Treći putnik, međutim, nije.

Krajničkom oka, Anderton opazi pokret iza sebe. Istovremeno se začu zvuk, očajnička borba krupnog čoveka koji je odjednom izgubio ravnotežu i odleteo na ojačani zid broda. Ono što je usledilo

munjevito se odigralo. Fleming se smesta uskobeljao na noge, pognut i na oprezu, pruživši ruku za ženinim pištoljem. Anderton je bio suviše iznenađen da bi se oglasio. Liza se okrenu, ugleda čoveka i vrisnu. Fleming joj izbi pištolj iz ruke, i ovaj odlete na pod.

Stenjući, Fleming je gurnu u stranu i podiže pištolj. „Izvin'te“, prodahta, pokušavajući da se uspravi. „Mislio sam da će još govoriti. Zato sam čekao.“

„Bili ste ovde kada...“ poče Anderton... pa začuta. Bilo je očigledno da su ga Fleming i njegovi ljudi držali pod prismotrom. Prisustvo Lizinog broda bilo je primećeno i proračunato, i dok se Liza premišljala da li bi bilo mudro da ga odveze na sigurno, Fleming se uvukao u skladišni deo broda.

„Možda bi bilo najbolje“, reče Fleming, „da mi date tu traku.“ Njegovi vlažni, nespretni prsti posegnuše za njom. „U pravu ste – Vitver bi je istopio u baricu metala.“

„I Kaplan je u ovome?“ upita Anderton ošamućeno, i dalje zbunjen čovekovim pojavljivanjem.

„Kaplan je u direktnom dosluhu sa Vitverom. Zato se njegovo ime pojavilo u petom redu kartice. Koji od njih je glavni, ne možemo da kažemo. Možda nije nijedan.“ Fleming odbaci minijaturni pištolj i izvadi svoje teško oružje iz vojnog arsenala. „Stvarno ste zabrljali kada ste pošli sa ovom ženom. Rekao sam vam da ona stoji iza svega.“

„Ne mogu da poverujem u to“, pobuni se Anderton. „Ako je ona...“

„Ništa niste shvatili. Ovaj brod se zagrevao po Vitverovom naređenju. Hteli su da odletite iz zgrade, tako da ne možemo da dođemo do vas. Sami i odvojeni od nas, ne biste imali nikakvih izgleda.“

Preko Lizinog poraženog lica prelete čudan izraz. „To nije istina“, prošapta. „Vitver nikada nije video ovaj brod. Trebalo je da nadzirem...“

„Ta laž zamalo da vam prođe“, prekinu je Fleming. „Bićemo srećni ako nas ne prati policijski patrolni brod. Nije bilo vremena da proveravamo.“ Dok je to govorio, čučnuo je iza njene stolice. „Prvo što moramo da uradimo jeste da uklonimo ovu ženu. Moraćemo da

vas izvučemo iz ove oblasti. Pejdž je opisao Vitveru vaš novi izgled, i možete biti sigurni da je svuda objavljen.“

I dalje čučeci, Fleming dograbi Lizu otopzadi. Dobacivši svoj teški pištolj Andertonu, vično joj je zabacio glavu unazad tako da joj je potiljak počivao na naslonu sedišta. Liza mu je očajnički grebala ruke; iz grla joj izbi piskavo, prestravljeno cvilenje. Ne obraćajući pažnju na to, Fleming joj ručerdama obuhvati grlo i poče nemilosrdno da steže.

„Bez rane od metka“, objasni, stenjući. „Ispašće iz broda – nesrećan slučaj. Takve stvari se stalno događaju. Ali u njenom slučaju, vrat će joj biti slomljen *pre toga*“

Anderton se čudio sebi što toliko čeka. Flemingovi debeli prsti već su bili utonuli u ženinu bledu kožu pre nego što je podigao masivnu dršku pištolja i spustio je na Flemingov potiljak. Čudovišne šake se opustiše. Flemingova glava pade napred, i on skliznu niz zid broda. Slabašno nastojeći da se povрати, počeo je da uspravlja telo. Anderton ga ponovo udari, ovaj put iznad levog oka. Fleming pade unazad, i više se ne pomeri.

Boreći se za dah, Liza je na trenutak ostala savijena, ljuljajući gornji deo tela napred-nazad. Onda joj se boja polako vrati u lice.

„Možeš li da preuzmeš upravljač?“ upita Anderton, tresući je, sa žurbom u glasu.

„Mislim da mogu.“ Gotovo mehanički je posegnula za komandama. „Biću u redu. Ne brini za mene.“

„Ovaj pištolj“, reče Anderton, „jeste vojne proizvodnje, ali ne iz rata. Ovo je jedan od onih novih korisnih modela koje su razvili. Možda grešim, ali imam utisak da...“

Provukao se do Fleminga koji je ležao prostrt po palubi. Pazeći da mu ne dodirne glavu, raskopčao mu je kaput i pretresao mu džepove. Trenutak kasnije u rukama mu je bio Flemingov znojem natopljeni novčanik.

Prema legitimaciji, Tod Fleming bio je major u Unutrašnjem obaveštajnom odeljenju Vojne obaveštajne službe. Među ostalim hartijama bio je dokument sa potpisom generala Leopolda Kaplana, u kome je stajalo da je Fleming pod specijalnom zaštitom njegove grupe – Međunarodne lige veterana.

Fleming i njegovi ljudi radili su po Kaplanovim naređenjima. Kamion za prevoz hleba i sudar bili su deo plana.

To je značilo da ga je Kaplan namerno skrivao dalje od policije. Plan je išao sve do susreta u njegovoj kući, kada su ga Kaplanovi ljudi pokupili dok se pakovao. Sa nevericom je shvatio šta se zaista dogodilo. Još tada su se starali da stignu do njega pre policije. Od samog početka radilo se o složenoj strategiji koja je trebalo da obezbedi da Vitver ne uspe da ga uhapsi.

„Govorila si istinu“, reče Anderton svojoj ženi, vrativši se na sedište. „Možemo li da dođemo do Vitvera?“

Ona nemo klimnu glavom. Pokazavši prema komunikacionom kolu na komandnoj ploči, upita: „Šta... si otkrio?“

„Pozovi mi Vitvera. Moram što pre da govorim s njim. Hitno je.“

Drhtavo je otkucala broj i dobila vezu na zatvorenom kanalu sa policijskim štabom u Njujorku. Na ekranu se smenio niz likova nižih policijskih službenika pre nego što se pojavila umanjena kopija glave Eda Vitvera.

„Sećaš li me se?“ upita Anderton.

Vitver poblede. „Blagi Bože. Šta se dogodilo? Liza, da li ga to privodiš?“ Tada mu pogled pade na pištolj u Andertonovim rukama. „Slušajte“, reče oštro, „ne smete da je povredite. Šta god mislili, ona nije kriva.“

„To sam već utvrdio“, odgovori Anderton. „Možeš li da odrediš naš položaj? Možda će nam trebati zaštita u povratku.“

„Povratku?“ Vitver je sa nevericom zurio u njega. „Dolazite ovamo? Da se predate?“

„Tako je.“ I žurno dodade: „Ima nešto što moraš odmah da uradiš. Zatvori odelenje sa majmunima. Postaraj se da niko ne uđe tamo – Pejdž ili bilo ko drugi. *Naročito ne neko iz vojske.*“

„Kaplan“, reče slika na ekranu.

„Šta s njim?“

„Bio je ovde. Upravo je otišao.“

Andertonu zastade srce. „Šta je radio?“

„Uzimao je podatke. Presnimavao duplikate izveštaja prekoga o tebi. Rekao je da ih uzima isključivo radi lične bezbednosti.“

„Onda ih već ima“, reče Anderton. „Prekasno je.“

Uznemiren, Vitver gotovo povika: „Na šta mislite? Šta se događa?“
„Reći ću ti“, reče Anderton umornim glasom, „kada budemo u mom uredu.“

8.

Vitver ih je čekao na krovu zgrade. Kada se mala letelica spustila, jato pratećih brodova nagnuše krila i odleteše. Anderton odmah pođe prema plavokosom mladiću.

„Dobio si ono što si hteo“, reče mu. „Možeš da me zatvoriš, i pošalješ u logor. Ali to neće biti dovoljno.“

Vitverove plave oči bile su pune nesigurnosti. „Bojim se da ne razumem...“

„Nevin sam. Uopšte nije trebalo da napuštam zgradu policije. Gde je Voli Pejdž?“

„Već smo ga uhapsili“, odgovori Vitver. „Neće nam praviti probleme.“

Andertonovo lice bilo je tvrdo.

„Držite ga iz pogrešnog razloga“, reče. „To što me je pustio u odeljenje sa majmunima nije bio zločin. Ali davanje informacija vojsci jeste. Imaš vojnog doušnika u službi.“ Onda se popravi, nevoljno: „To jest, ja imam.“

„Povukao sam poternicu za vama. Ekipe sada tragaju za Kaplanom.“

„I, je li bilo rezultata?“

„Pobegao je u vojnom kamionu. Pratili smo ga, ali je kamion ušao u kasarnu. Sada su postavili jedan od onih velikih R-3 tenkova iz rata na ulicu. Izbio bi građanski rat kada bismo pokušali da ga pomerimo.“

Polako i sa oklevanjem, Liza izađe iz broda. Još je bila bleđa i potresena, a na vratu su joj se pojavljivale ružne modrice.

„Šta vam se dogodilo?“ upita Vitver. Onda opazi Flemingovu nepomičnu priliku na palubi. Okrenuvši se Andertonu, reče: „Dakle, konačno ste prestali da mislite da je ovo nekakva moja zavera.“

„Jesam.“

„Ne mislite valjda da sam...“ Lice mu zadobi zgađen izraz. „*Spletkario* sa ciljem da preuzmem vaš posao?“

„Naravno da jesi. U tom pogledu niko nije nedužan. I ja spletkarim da ga sačuvam. Ali ovo je nešto drugo... i ti nisi kriv za to.“

„Hoćete da kažete“, upita Vitver, „da je kasno da se predate? Tako mi Boga, poslaćemo vas u logor. Proći će nedelju dana, a Kaplan će još biti živ.“

„Tako je, biće živ“, složi se Anderton. „Ali on može da dokaže da bi bio živ i da sam ostao na slobodi. Posедуje informaciju koja dokazuje da je većinski izveštaj ništavan. Pomoću nje može da sruši preduzločinski sistem.“ Dovršio je: „Padne li glava ili pismo – on dobija. Vojska dokazuje da smo nepouzdati, i njihova strategija uspeva.“

„Ali zašto toliko rizikuju? Šta zapravo žele?“

„Posle anglo-kineskog rata, vojska je izgubila uticaj. Više nije ono što je bila u staro dobro vreme VAZB. Kada je igrala glavnu ulogu, na bojištu i kod kuće. A na svoju ruku se bavila i policijskim poslom.“

„Kao Fleming“, slabim glasom reče Liza.

„Posle rata, Zapadni blok je bio demilitarizovan. Oficiri kao Kaplan bili su penzionisani i odbačeni. Niko ne voli da tako završi.“ Anderton iskrivi lice. „Mogu da ga razumem. Nije jedini. Ali stvari tako ne mogu da funkcionišu. Moramo da podelimo odgovornost.“

„Kažete da je Kaplan pobedio“, reče Vitver. „Zar ne postoji ništa što možemo da učinimo?“

„Neću ga ubiti. To znamo i mi i on. Verovatno će se pojaviti i ponuditi nam nekakav sporazum. Nastavićemo da postojimo, ali će nam Senat ukinuti stvarnu moć. To nam se ne bi dopalo, zar ne?“

„Mislim da ne bi“, odgovori Vitver saosećajno. „Jednog dana ću voditi ovu agenciju.“ Pocrveneo je. „Ne odmah, naravno.“

Anderton ostade ozbiljan. „Pogrešio si što si objavio većinski izveštaj. Da si ga zadržao u tajnosti, mogli smo postepeno da ga zataškamo. Ali sada svi znaju za njega, i nema povratka.“

„Rekao bih da nema“, priznade Vitver nelagodno. „Možda... i nisam tako dobro savladao ovaj posao kao što sam mislio.“

„Hoćeš, vremenom. Bićeš dobar policajac. Veruješ u status kvo. Moraš, međutim, da naučiš da radiš polako.“ Anderton se udalji od

njega. „Idem da proučim trake sa većinskim izveštajem. Hoću da vidim na koji je način trebalo da ubijem Kaplana.“ I zamišljeno dodade: „Možda mi to da neku ideju.“

Trake sa podacima prekoga 'Done' i 'Majka' bile su odvojeno čuvane. Izabравši mašineriju zaduženu za analizu 'Done', otvorio je štitnik i izvadio kolut. Kao i pre, kolorne oznake pokazale su mu koji su delovi trake važni, i sledećeg trenutka je već uključio premotavanje.

Bilo je otprilike onako kao što je očekivao. Bio je to materijal koji je 'Džeri' upotrebio – prevaziđena vremenska linija. Po njoj su Kaplanovi agenti vojne obaveštajne službe oteli Andertona kada se vozio kući sa posla. Odveden u Kaplanovu vilu, štab Međunarodne lige veterana, Anderton je dobio ultimatum: da dobrovoljno raspusti Preduzločin ili da se rizikuje otvoreni sukob sa vojskom.

U ovoj odbačenoj budućnosti, Anderton je, kao komesar policije, potražio podršku Senata. Podrška je, međutim, izostala. Da bi izbegao građanski rat, Senat je ratifikovao raspuštanje policijskog sistema, i izglasao uvođenje ratnog stanja 'da bi se prevazišla kriza'. Povevši jedinicu fanatičnih pripadnika policije, Anderton je pronašao Kaplana i ustrelio ga, zajedno sa drugim čelnicima Lige veterana. Samo je Kaplan podlegao ranama. Ostali su bili zakrpljeni, a udar je bio uspešan.

Tako je bilo po 'Doni'. Premotao je traku do materijala koji je predvideo 'Majk'. Trebalo je da bude istovetan; dvoje prekoga navodno je dalo jedinstvenu viziju. 'Majkov' materijal je započeo isto kao 'Donin': Anderton je otkrio da Kaplan kuje nekakvu zaveru protiv policije. Nešto se, međutim, nije slagalo. Zainteresovan, vratio je traku na početak. Začudo, verzije se nisu uklapale. Ponovo je vratio traku, pažljivo slušajući.

'Majkov' izveštaj sasvim se razlikovao od 'Doninog'.

Sat kasnije, završio je preslušavanje, vratio trake i napustio odeljenje sa majmunima. Čim se pojavio napolju, Vitver upita: „U čemu je stvar? Vidim da nešto nije u redu.“

„Ne“, odgovori Anderton polako, i dalje duboko u mislima. „Ne bih rekao da nije u redu.“ Pažnju mu privuče nekakav zvuk. Ode do prozora i pogleda napolje.

Ulica je bila zakrčena ljudima. Sredinom kolovoza kretala se jedinica vojnika, u stroju od četiri kolone. Puške, šlemovi... vojnici koji marširaju u ofucanim uniformama iz rata, noseći voljene zastave VAZB, koje su lepršale na hladnom vetru popodneva.

„Vojna parada“, objasni Vitver zbunjeno. „Pogrešio sam. Neće se pogađati sa nama. Zašto bi? Kaplan će objaviti ono što ima.“

Anderton nije bio iznenađen. „Pročitajte manjinski izveštaj?“

„Po svemu sudeći. Zahtevaće od Senata da nas raspusti i raščini. Tvrdiće da smo hapsili nedužne ljude – noćne policijske racije, i slično. Vladavina uz pomoć terora.“

„Ceniš da će Senat popustiti?“

Vitver je oklevao da odgovori. „Ne bih da nagađam.“

„Onda ću ja“, reče Anderton. „Popustiće. Ovo što se dešava napolju poklapa se sa onim što sam dole saznao. Saterani smo u ugao, i odavde možemo samo u jednom pravcu. Sviđalo nam se to ili ne, moramo tuda.“ Oči su mu imale čelični sjaj.

Vitver bojažljivo upita: „A taj pravac je?“

„Kada čuješ, pitaćeš se kako to tebi nije prvo palo na pamet. Stvar je očigledna: ostvariću objavljeni izveštaj. Ubiću Kaplana. To je jedini način da sprečimo da nas ocrne.“

„Ali“, reče Vitver, zapanjen, „većinski izveštaj je prevaziđen.“

„Mogu to da izvedem“, obavesti ga Anderton, „ali će da košta. Poznato ti je kazneno zakonodavstvo koje važi za ubistvo prvog stepena?“

„Doživotni zatvor.“

„U najmanju ruku. Ipak, moguće je potegnuti neku vezu i promeniti kaznu u izgnanstvo. Mogli biste da me pošaljete na neku od kolonijalnih planeta, tamo na staroj dobroj granici.“

„To bi vam... više odgovaralo?“

„Ma ne bi“, reče Anderton od srca, „ali bi bilo manje od dva zla. Tako, uostalom, mora da bude.“

„Ne vidim kako biste mogli da ubijete Kaplana.“

Anderton izvadi vojni pištolj koji mu je ostao od Fleminga. „Upotrebiću ovo.“

„I neće vas zaustaviti?“

„Zašto bi? Imaju taj manjinski izveštaj u kome stoji da sam se predomislio.“

„Manjinski izveštaj je dakle netačan?“

„Nije“, reče Anderton, „potpuno je tačan. Ali ja ću svejedno ubiti Kaplana.“

9.

Anderton nikada nije ubio čoveka. Niti je ikada video kako nekog ubijaju. Uprkos tome što je već trideset godina bio policijski komesar. Ova generacija nije znala šta je to namerno ubistvo. Jednostavno se nije događalo.

Policijsko vozilo odvezlo ga je u blizinu vojne parade. Tu je, u senkama zadnjeg sedišta, pažljivo proučio pištolj koji je dobio od Fleminga. Činilo se da je ispravan. U stvari, nije bilo sumnje kakav će biti ishod. Bio je potpuno siguran šta će se dogoditi u sledećih pola sata. Pošto je ponovo sastavio pištolj, otvorio je vrata parkiranih kola i oprezno zakoračio napolje.

Niko nije obraćao pažnju na njega. Reka ljudi se nestrpljivo tiskala napred, nastojeći da priđu dovoljno blizu da bar čuju šta će se govoriti na paradi. Preovlađivale su vojne uniforme, a u krugu oko raščišćenog prostora stajao je red tenkova i teškog oružja – i dalje impresivan arsenal.

Vojska je podigla metalnu tribinu i stepenice do nje. Iza je bila podignuta ogromna zastava VAZB, znamenje združenih sila koje su se borile u ratu. Zahvaljujući neobičnom korozivnom svojstvu vremena, Liga veterana VAZB imala je u svojim redovima i oficire sa druge strane u ratu. Ali general je bio general, i fine razlike su sa godinama izbledele.

U prvim redovima sedeo je vrh komande VAZB. Iza njih su bili mlađi oficiri. Iznad njih su lepršale zastave regimenata, u pravom šarenilu boja i simbola. Činilo se da je događaj poprimio karakter karnevalskog slavlja. Na uzdignutom postolju sedela su stroga lica dostojnika Lige veterana, napeta od iščekivanja. Na samim rubovima, gotovo neprimetno, stajalo je nekoliko policijskih jedinica, na prvi pogled sa ulogom da čuvaju red. Bili su to zapravo doušnici

koji su skupljali zapažanja. Ako neko bude održavao red, biće to vojska.

Vetar poznog popodneva nosio je potmuli žagor mnoštva ljudi zbijenih na malom prostoru. Dok se probijao kroz gustu gomilu, Anderton se osećao progutan u toj moćnoj ljudskoj masi. Svi su odisali napetim iščekivanjem. Skup kao da je osećao da se sprema nešto spektakularno. Anderton se sa mukom probio pored redova sedišta, do grupice oficira na ivici platforme.

Kaplan je bio među njima. Sada je, međutim, bio general Kaplan.

Prsluk, zlatni džepni sat, štap, konzervativno poslovno odelo – sve je to nestalo. Kaplan je izvadio svoju staru uniformu iz naftalina. Uspravan i dostojanstven, stajao je okružen svojim nekadašnjim štabom. Nosio je svoje lente, medalje, čizme, paradnu sablju i kapu sa štitnikom. Bilo je čudesno u kojoj je meri sirova moć visoke oficirske kape uspela da preobrazi tog ćelavog starca.

Ugledavši Andertona, general Kaplan se odvoji od grupe i priđe mestu na kome je stajao mlađi čovek. Izraz na njegovom mršavom i energičnom licu pokazivao koliko mu je drago što vidi komesara policije.

„Ovo je iznenađenje“, reče Andertonu, ispruživši svoju malu šaku u sivoj rukavici. „Mislio sam da vas je novi komesar uhapsio.“

„Još sam na slobodi“, kratko odgovori Anderton, rukujući se. „Uostalom, Vitver takođe poseduje traku.“ Pokazao je na paket koji je Kaplan stezao čeličnim prstima, i čvrsto mu uzvratio pogled.

Uprkos nervozni, general Kaplan bio je dobro raspoložen. „Ovo je veliki događaj za vojsku“, izjavio je. „Biće vam drago da čujete da nameravam da iznesem javnosti kompletnu priču o nezakonitoj optužbi podignutoj protiv vas.“

„Lepo“, odgovori Anderton neodređeno.

„Razjasniće se da ste bili nepravedno optuženi.“ General Kaplan je pokušavao da otkrije koliko Anderton zna. „Da li je Fleming imao prilike da vas upozna sa situacijom?“

„Delimično“, odgovori Anderton. „Nameravate, dakle, da pročitate manjinski izveštaj? To je sve što tu imate?“

„Upoređiću ga sa većinskim izveštajem.“ General Kaplan dade znak jednom ađutantu, i ovaj donese kožnu akt-tašnu. „Sve je ovde – svi

dokazi koji su nam potrebni“, reče. „Ne smeta vam da budete primer? Vaš slučaj simbolizuje nepravedna hapšenja bezbrojnih pojedinaca.“ General Kaplan ukočeno pogleda na sat. „Moram da počnem. Hoćete li da mi se pridružite na platformi?“

„Zašto?“

Hladno, ali sa izvesnom suzdržanom žestinom, general Kaplan reče: „Da bi svet mogao da vidi živi dokaz. Vi i ja zajedno – ubica i njegova žrtva. Staćemo jedan do drugog, i razotkriti prijavu prevaru koju je sprovodila policija.“

„Sa zadovoljstvom“, reče Anderton. „Šta čekamo?“

Pomalo zbunjen, general Kaplan pođe prema platformi. Još jednom nelagodno okrznu pogledom Andertona, kao da se čudi zašto se pojavio i koliko zaista zna. Njegova nesigurnost se pojača kada se Anderton spremno popeo uz stepenice i zauzeo sedište odmah pored govornice.

„Da li ste u potpunosti svesni šta ću reći?“ upita ga Kaplan. „Otkriće će imati drastične posledice. Moglo bi da nateraju Senat da iz osnova preispita valjanost preduzločinačkog sistema.“

„Shvatam“, odgovori Anderton, prekrštenih ruku. „Samo napred.“

Svetina se u međuvremenu utišala, ali je ponovo nastalo komešanje kada je general Kaplan otvorio tašnu i počeo da ređa materijal ispred sebe.

„Čovek koji sedi pored mene“, počeo je, jasnim, visokim glasom, „svima vam je poznat. Možda ste iznenađeni što ga vidite, jer ga je policija donedavno opisivala kao opasnog ubicu.“

Svi su gledali u Andertona. Gladno su upijali pogledom jedinog potencijalnog ubicu kojeg su ikada imali priliku da vide izbliza.

„Pre nekoliko sati, međutim“, nastavi Kaplan, „nalog za hapšenje bio je povučen. Zato što se komesar Anderton dobrovoljno predao? Ne, to ne može biti razlog. On sedi ovde. Nije se predao, ali policija više nije zainteresovana za njega. Džon Elison Anderton nije kriv ni za kakav zločin u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Navodi protiv njega su falsifikati, đavolska izvrtanja nastala u iskvarenom kaznenom sistemu zasnovanom na lažnoj premisi – džinovskoj, bezličnoj mašineriji uništenja koja melje ljude.“

Opčinjeni, ljudi su gledali čas u Kaplana, čas u Andertona. Priča je bila svima poznata.

„Mnogo je ljudi bilo uhapšeno i zatvoreno u okviru takozvanog profilaktičkog preduzločinačkog sistema“, nastavi general Kaplan, glasom koji je postajao sve snažniji i glasniji. „Pritom nisu bili optuženi za počinjene zločine, *već zločine koje će tek počiniti*. Smatralo se da će, ako im bude dozvoljeno da ostanu na slobodi, u nekom budućem trenutku izvršiti krivična dela.“

„Ali o budućnosti se ne može doći do pouzdanog saznanja. Čim se dođe do prekognitivne informacije, *ona poništava samu sebe*. Tvrdnja da će ovaj čovek postati zločinac u budućnosti predstavlja paradoks. Sama činjenica posedovanja podataka čini iste nevažecim. U svakom slučaju, bez izuzetaka, izveštaj tri prekoga poništio je njihove sopstvene podatke. I da nije bilo hapšenja, zločini se ne bi dogodili.“

Anderton je nezainteresovano, sa pola pažnje slušao njegove reči. Skup je, međutim, slušao sa velikim interesovanjem. General Kaplan je sada iznosio zaključke zasnovane na manjinskom izveštaju. Objasnio je šta je manjinski izveštaj i kako je nastao.

Anderton je krišom izvukao pištolj iz džepa kaputa i spustio ga u krilo. Kaplan je već odlagao manjinski izveštaj, prekognitivni materijal dobijen od 'Džerija'. Njegovi mršavi, koščati prsti posegnuše za izvodom prvog, 'Doninog', a zatim i drugog, 'Majkovog' izveštaja.

„Ovo je bio prvobitni većinski izveštaj“, objasnio je. „Zaključak prva dva prekoga da će Anderton postati ubica. Sada je to automatski nevažeci materijal. Pročitaću vam ga.“ Izvadio je svoje naočare bez okvira, namestio ih na nos i počeo polako da čita.

Na licu mu se pojavi čudan izraz. Zastade, zamuca, i odjednom učuta. Hartije mu zalepršaše iz ruku. Kao opkoljena životinja, okrenu se, povi se u struku i potrča sa govornice.

Njegovo iskrivljeno lice na trenutak blesnu ispred Andertona. Skočivši na noge, Anderton podiže pištolj, hitro zakorači napred i opali. Zapetljan u nizove nogu ljudi koji su sedeli na stolicama u prvom redu, Kaplan ispusti oštar vrisak bola i straha. Kao oborena ptica, sruši se, mašući rukama, sa platforme na zemlju. Anderton stade na ivicu, ali je sve već bilo gotovo.

Kao što je stajalo u većinskom izveštaju, Kaplan je bio mrtav. Njegove uske grudi bile su zadimljeni krater crnila, trošnog pepela koji se odvajao dok mu se telo trzalo na zemlji.

Anderton oseti mučninu i hitro šmugnu između ošamućenih oficira koji su ustajali sa stolica. Pištolj koji mu je još bio u ruci garantovao je da mu se niko neće isprečiti na putu. Skočio je sa platforme i pomešao se sa gomilom ljudi oko nje. Zaprepašćeni i užasnuti, ljudi su se tiskali da vide šta se dogodilo. Incident koji se odigrao pred njima bio je neshvatljiv. Potrajaće dok prihvatanje ne zameni slepi užas.

Na rubu svetine, Andertona prihvatiše policajci koji su čekali. „Srećni ste što ste se izvukli“, šapnu jedan od njih kada se vozilo polako pokrenulo.

„Rekao bih da jesam“, odgovori Anderton odsutno. Zavalio se u sedište i pokušao da se primiri. Tresao se i vrtelo mu se u glavi. Odjednom se nagnu napred i silovito povratio.

„Jadni đavo“, promrmlja jedan od policajaca sažaljivo.

U magli jada i mučnine, Anderton nije mogao da odredi da li je policajac mislio na Kaplana ili na njega.

10.

Četiri krupna policajca pomogli su Lizi i Džonu Andertonu u pakovanju i utovaru imovine. Za pedeset godina života, bivši komesar policije sakupio je ogromnu količinu stvari. Ozbiljan i zamišljen, stajao je i posmatrao povorku sanduka na putu prema kamionima.

Kamioni će ih odvesti pravo na kosmodrom – a odatle će međusistemskim prevozom biti prebačeni na Kentaur Iks. Dugo putovanje za jednog starca... ali samo u jednom pravcu.

„Ono je bio pretposlednji sanduk“, objavi Liza, zaokupljena zadatkom. U bluzi i pantalonama, išla je kroz prazne sobe, proveravajući da nešto nije izostavljeno. „Pretpostavljam da nećemo moći da koristimo najnovije atronske uređaje. Na Sentenu još koriste struju.“

„Nadam se da ti to nije previše važno“, reče Anderton.

„Naviknućemo se na to“, odvrati Liza, i podari mu kratak osmejak. „Zar ne?“

„Nadam se da hoćemo. Jesi li sigurna da ni za čim ne žališ. Kad bih pomislio...“

„Nema žaljenja“, uveravala ga je Liza. „Sada bi, recimo, mogao da mi pomogneš oko ovog sanduka.“

Kada su se ukrcali u kamion na čelu kolone, stiže i Vitver, u policijskom vozilu. Iskoči iz kola i požuri do njih, sa neobičnim progonjenim izrazom na licu. „Pre nego što odletite“, reče Andertonu, „moraćete da mi objasnite to sa prekozima. Senat traži da podnesem izveštaj. Žele da znaju da li je srednji, poništeni izveštaj, bio pogrešan... ili šta već.“ I zbunjeno dovrši: „I dalje mi nije jasno. Manjinski izveštaj je bio netačan, zar ne?“

„Koji manjinski izveštaj?“ upita Anderton, sa osmehom.

Vitver zatrepta. „Znači, o *tome* se radi. Trebalo je da shvatim.“

Sedeći u kabini kamiona, Anderton izvadi svoju lulu i napuni je duvanom iz kese. Upalio je duvan Lizinim upaljačem. Liza se bila vratila u kuću, da proveri da nisu zaboravili nešto važno.

„Postojala su tri manjinska izveštaja“, reče Vitveru, uživajući u mladićevoj zbunjenosti. Jednog dana će naučiti da se ne petlja u situacije koje ne razume. Andertonovo osećanje na kraju bilo je zadovoljstvo. Koliko god da je star i istrošen, samo je on u potpunosti shvatio pravu prirodu problema.

„Tri izveštaja nastavljala su se jedan na drugi“, objasnio je. „Prvi je bio ‘Donin’. U toj vremenskoj liniji, Kaplan mi je rekao za zaveru, i ja sam ga odmah potom ubio. ‘Džeri’, čije je predviđanje bilo pomerenom malo napred u odnosu na ‘Donino’, upotrebio je njen izveštaj kao podatak. Uračunao je moje znanje o izveštaju. U toj, drugoj vremenskoj liniji, sve što sam želeo bilo je da sačuvam posao. Nisam planirao da ubijem Kaplana. Zanimali su me samo moj posao i moj život.“

„A ‘Majkov’ je bio treći izveštaj? Koji je nastao *posle* manjinskog izveštaja?“ Vitver se popravi. „Mislim, poslednji?“

„Jeste, ‘Majk’ je poslednji od njih troje dao izveštaj. Pošto sam saznao za prvi izveštaj, odlučio sam da *ne* ubijem Kaplana. Tako je nastao izveštaj broj dva. Ali kada sam se upoznao sa *tim* izveštajem, ponovo sam se predomislio. Drugi izveštaj, i druga situacija, bili su ono što je Kaplan želeo da stvori. Policiji bi išlo u korist da se ostvari situacija broj jedan. Tada sam i ja već mislio na to šta će biti sa policijom. Shvatio sam šta Kaplan namerava. Treći izveštaj poništio je drugi na isti način kao što je drugi poništio prvi. To nas je vratilo na početak.“

Pojavi se Liza, zadihana od žurbe. „Hajdemo... ovde je sve obavljeno.“ Vitka i spretna, uspela se uz metalne lestvice kamiona i stisnula se pored muža i vozača. Ovaj drugi poslušno pokrenu kamion, a ostali krenuše za njima.

„Svaki izveštaj bio je različit“, zaključio Anderton. „Svaki je bio jedinstven. Ali dva su se u jednom slagala. Ako ostanem na slobodi, *ubiću Kaplana*. To je stvorilo iluziju većinskog izveštaja. Većinski izveštaj je, dakle, bio samo to... privid. ‘Dona’ i ‘Majk’ predvideli su

isti događaj – ali u dve potpuno različite vremenske ravni, u potpuno različitim okolnostima. ‘Dona’ i ‘Džeri’, takozvani manjinski i polovina većinskog izveštaja, bili su netačni. Od tri izveštaja, tačan je bio ‘Majkov’... pošto iza njega nije usledio još jedan, koji bi ga poništio. To bi, otprilike, bilo sve.“

Vitver je nespokojno kaskao pored kamiona, a glatko, svetlo lice bilo mu je nabrano od brige. „Hoće li se tako nešto ponoviti? Da li bi trebalo da preradimo postavku?“

„To se može dogoditi samo pod jednim uslovom“, reče Anderton. „Moj slučaj je bio jedinstven, zato što sam imao pristup podacima. *Moglo* bi ponovo da se dogodi – ali samo sledećem komesaru policije. Zato pazi šta radiš.“ Nakratko se iskezio, prilično uživajući u Vitverovom ojađenom izrazu lica. Pored njega, Lizi zadrhtaše usne, i ruka joj se pruži da pokrije njegovu.

„Bolje drži oči otvorene“, reče on mladom Vitveru. „Jer to može da ti se dogodi bilo kada.“

O AUTORU

Filip. K. Dik rodio se 1928. godine u Čikagu, a najveći deo života proživeo je u Kaliforniji. Nakratko je upisao Kalifornijski univerzitet, ali je prekinuo studije, a da nije položio nijedan ispit. 1952. godine, počeo je profesionalno da piše, i od tada je napisao trideset šest romana i pet zbirki priča. 1962. godine je za roman *Čovek u visokom dvorcu* dobio nagradu Hugo za najbolji roman, a 1974. memorijalnu nagradu Džon V. Kembel za roman *Tecite suze moje, reče policajac*, za najbolji roman te godine. Filip K. Dik umro je 2. marta 1982, u Santa Ani, u Kaliforniji, od posledica srčanog udara.